

REASON8 FILMS představuje film Ivety Grófové

EMA A SMRTIHLAV

Příběh o vrtkavých hranicích mezi lidskostí a touhou žít tam,
kde jedno téměř vylučuje to druhé.

World Sales

REASON8 – Anna Krupnova
+44 (0) 791 4621232
ak@reason8films.com

kontakt na festivalu

Ľubica Orechovská
+421 905 639 429
lubica@kinematograf.sk

Krátká synopse

Marika je maďarská vdova, která v bouřlivých letech druhé světové války a válečného Slovenského státu ukrývá ve svém domě na slovensko-maďarské hranici židovského chlapce a stává se středem zájmu dvou mužů - slovenského kapitána Hlinkovy gardy a německého nacistického důstojníka.

Synopse

40. léta. Válečný slovenský stát staví svou identitu na nenávisti k menšinám. Po vyhnání Čechů odjíždějí první židovské transporty. Sílící nacionalismus postihuje i maďarskou vdovu Mariku, která přijde o práci v arizovaném krejčovském salónu v centru Bratislavy. Do její vesnice přijíždějí gardisté s jasným posláním: "Zasít slovenskou krev v tomto Maďarmi obývaném koutě slovenského pohraničí!„ Kvůli svému původu i tomu, že ukrývá židovského chlapce, se Marika snaží držet v ústraní. Přesto se ocitne v centru pozornosti dvou mužů. Kapitána slovenské Hlinkovy gardy a německého nacistického důstojníka.

Drama slovenské režisérky Ivety Grófové je adaptací stejnojmenné knihy Petra Krištúfka, která oživuje dramatické období válečného Slovenska. Příběh rozpolcené doby, která hrdiny staví před složitá dilemata, je vyprávěn sugestivním vizuálním jazykem.

Tvůrci

režie: Iveta Grófová
scénář: Peter Krištúfek, Iveta Grófová
podle novely *Emá a smrtihlav* od Petra Krištúfka
kamera: Martin Štrba
střih: Martin Malo
hudba: Matej Hlaváč
scénografie: Tomáš Svoboda, Miriam Struhárová
kostýmy: Katarína Štrbová Bieliková
masky: Andrea Štrbová, Tomáš Richter, Ivo Strangmüller
Alica Dvorská, Viktor Nagy
zvuk: Tobiáš Potočný, Matej Hlaváč
producenti: Zuzana Mistríková, Ondřej Trojan
koproducenti: Sára László, Marcell Gerő, Miloslav Glac

Film vznikl v koprodukcii Slovenska a České republiky.

Slovo režisérky

Za velmi smutných okolností jsem vstoupila do rozpracovaného autorského projektu spisovatele, scenáristy a režiséra Petra Krištúfka *Ema a smrtihlav*. Po jeho celovečerním debutu *Viditelný svět* v hlavní roli s Ivanem Trojanem, který měl premiéru na MFF v Karlových Varech v soutěžní sekci Na Východ od Západu (2011), mělo jít o Petruv druhý celovečerní film podle vlastní stejnojmenné novely. Nabídka producentky filmu Zuzany Mistríkové navázat na Petrovu práci mě zastihla uprostřed úvah o vlastním novém filmovém projektu. Scénář jsem si však přečetla a hned druhý den si uvědomila, jak ve mně tento skutečnými událostmi inspirovaný příběh rezonuje. Vedly jsme s producentkou debaty o tom, jak se postavit k Petrově představě o filmu, do jaké míry jí zůstat věrní a do jaké míry můžu látku zpracovat svým autorským rukopisem. Tuto otázku jsme položily i Katce Krištúfkové, Petrově manželce. Když mě obě ujistily, že mému autorskému přístupu důvěřují, rozhodla jsem se film realizovat.

Projekt *Ema a smrtihlav* mě oslovil svou jedinečnou atmosférou a tématem. Historické drama z éry Slovenského státu mi nabídlo prostor pro autorské a výtvarně silné zpracování choulostivého tématu budování národní identity Slováků během druhé světové války. Děj filmu se odehrává v přirozeně multikulturní Bratislavě a blízkých Podunajských Biskupicích - osídlených v té době maďarským etnikem. Snažila jsem se příběhu ponechat základní půdorys. Změnila jsem však „úhel pohledu“. V původní novele je hlavní linkou fantazie, která malému chlapci pomáhá přežít v úkrytu. Já jsem se rozhodla vyprávět příběh prostřednictvím hlavní ženské postavy. Marika je vdovou maďarské národnosti, která přichází o práci v arizovaném krejčovském salonu v Bratislavě a stojí před dilematem, zda dokáže - sama "nepřítelkyně slovenského národa" - ochránit židovského chlapce Šimona, a za jakou cenu.

Vyprávíme příběh o vrtkavých hranicích mezi lidskostí a touhou žít, tam kde jedno téměř vylučuje to druhé.

Téma rozdmýchaných národnostních konfliktů mezi Slováky, Maďary a Čechy během fašistického Slovenského státu je velkým stigmatem zneužívaným našimi politickými elitami dodnes. Navzdory tragické historické zkušenosti jsme dnes v Evropě opětovně konfrontováni s vlnami nenávisti spouštěnými populistickými politiky a přizívanými sociálními médii, které obnažují až na dřev ty nejhorší lidské vlastnosti. Z tohoto pohledu nám Maričino dilema může být blízké, a i proto je ona postavou, na které stojí moje filmové vyprávění.

Paralely s dnešním Slovenskem, i v kontextu postřelení slovenského premiéra, jsou mrazivé. Když se začne používat nenávistný narativ, roztočí se vír, který může stáhnout každého. I toho, kdo si s tímto narativem zahrával. Součástí historie vzniku samostatného slovenského státu těsně před druhou světovou válkou byla snaha vypořádat se se vším neslovenským (*Čech, Maďar, Žid, všetko treba bit!*). Začalo to vyhnáním obyvatel české národnosti, které bylo organizováno pod heslem *Češi, pěši do Prahy!*

Následovalo vyvezení Židů do koncentračních táborů organizované ne německými, ale slovenskými institucemi. Maďarská menšina, žijící na tom samém území, které bylo o pouhých dvacet let dříve součástí Uherska, byla dalším přirozeným „vnitřním nepřítelem“. Bylo pro mě důležité ukázat tuto část slovenských dějin. Část se kterou se naše společnost dodnes úplně nevyrovnala. Podrobně jsem prozkoumala dostupné prameny a snažila se důkladně budovat autentický historický obraz. Postavy ve filmu *Em a smrtihlav* mají své předlohy v konkrétních lidech té doby a hovoří jejich autentickými jazyky a nářečími.

Hlavní dramatický konflikt filmu se soustřeďuje kolem tří hlavních postav - chlapce Šimona, Mariky a místního velitele fašistické Hlinkovy gardy Dušana. Všichni tři se ocitají ve složité a křehké životní situaci a stojí před dilematy. Postavy se vzájemně ovlivňují a směřují k silné katarzi. V tomto vztahovém trojúhelníku se mísí široká škála lidských emocí. Romantická láska, touha po dítěti, nenávist či bytostný strach o život, kterým dobře rozumí i divák, který nezná lokální historický kontext.

Film je zasazený do komorního prostředí jedné vesnice a Maričina statku se stodolou, což dodává příběhu pocit uzavřenosti. Atmosféru umocňuje použití dynamické ruční kamery, která zachycuje jemné obrazové detaily a klade důraz na psychologii postav.

Podařilo se mi pro film získat skvělé herecké obsazení - od hlavních postav až po ty (relativně) epizodní. Film získal pro mě reálné obrysy, když s obsazením do postavy Mariky souhlasila Alexandra Borbély. Její herecký talent již ocenila Evropská filmová akademie (Nejlepší evropská herečka 2017 za film *Idiót* Enyedi O *těle a duši*). Její slovensko-maďarský původ byl pro autenticitu postavy velmi důležitý, stejně jako slovenský původ Milana Ondříka (gardista Dušan), český Nica Klimka (chlapec Šimon) a německý Alexandra E. Fennona (německý důstojník Lepke).

REŽISÉRKA FILMU

Iveta Grófová se narodila v Trenčíně 1980

Grófová je slovenská filmová režisérka. Vystudovala animaci a režii dokumentárního filmu na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Její první celovečerní film *Až do města Aš* (2012) měl premiéru na MFF Karlovy Vary jako zahajovací film soutěžní sekce Na východ od Západu. Její druhý celovečerní film *Pátá loď* (2017) získal Křišťálového medvěda na MFF v Berlíně v sekci Generace PLUS a dvě národní filmové ceny Slnko v sieti: za scénář a spolu s Miroslavem Králem, Ivou Němcovou a Denisou Buranovou za nejlepší scénografii.

2012 *Až do města Aš*

2014 *Slovensko 2.0 – antologie, režie jedné z 10 povídek*

2017 *Pátá loď*

2024 *Em a smrtihlav*

HERECKÉ OBSAZENÍ

Alexandra Borbély (Marika) se narodila v Nitře, 1986

Borbély je slovensko-maďarská divadelní a filmová herečka. Vystudovala herectví na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě a později na Vysoké škole divadelního a filmového umění v Budapešti. Od roku 2012 je výraznou osobností Divadla Józsefa Katony v Budapešti. Mezinárodního uznání se Borbély dočkala za roli ve filmu *O těle a duši* (2017, režie: Ildikó Enyedi, Berlinale: Zlatý medvěd za nejlepší film), za kterou získala cenu pro nejlepší herečku na Evropských filmových cenách 2017. V roce 2018 získala nejvyšší maďarské divadelní ocenění, cenu Jászai Mari pro nejlepší herečku.

Milan Ondřík (gardista Dušan) se narodil v Dolním Kubíně, 1980

Ondřík je slovenský divadelní a filmový herec. Vystudoval Vysokou školu múzických umění v Bratislavě a je jedním z klíčových členů Slovenského národního divadla. Na Mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech získal cenu za nejlepší mužský herecký výkon za roli ve filmu *Budiž světlo* (2019, režie Marko Škop). Za své postavy ve filmech Marka Škopa *Eva Nová* a *Budiž světlo* získal cenu Slovenské filmové a televizní akademie Slnko v sieti za nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli. Kromě role gardisty ve filmu *Ema a Smrtíhlav* ho letos v srpnu uvidíme jako bývalého bosse slovenského podsvětí 90. let ve filmu *MIKI* (režie Jakub Kroner).

Nico Klimek (chlapec Šimon) se narodil v Praze, 2010

Před kamerou se poprvé objevil v televizním filmu *Kouzelník Žito* z roku 2018. Od té doby se pravidelně objevuje v českých filmech a seriálech. Postava Šimona je jeho dosud největší dramatickou rolí.

PRODUCETKA FILMU

Zuzana Mistríková se narodila v Martině, 1967

Vystudovala divadelní dramaturgii na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Její spolupráce s divadelním režisérem a choreografem Ondrejem Šothem trvá již více než třicet let. Za inscenace *Svatby podle Figara (Mozarta)* v roce 2007 a *Deník Anny Frankové* v roce 2017 získali prestižní divadelní cenu Dosky.

Je producentkou a koproducentkou více než 25 hraných, dokumentárních a animovaných filmů. Za film *Učitelka* (2016, režie Jan Hřebejk, Křišťálový glóbus za nejlepší ženský herecký výkon na MFF Karlovy Vary pro Zuzanu Mauréry) získala cenu Slnko v sieti pro nejlepší film. Její dokument *Mečiar* (2017, r. Tereza Nvotová) se dostal do užšího výběru na Evropskou filmovou cenu a koprodukční film Václava Marhoula *Nabarvené ptáče* (2019) byl nominován na Evropskou filmovou cenu a dostal se do užšího výběru na cenu Americké filmové akademie. Je prezidentkou Slovenské asociace nezávislých producentů.

Sehrála důležitou roli ve studentském hnutí v roce 1989. V roce 2020 jí prezidentka Slovenské republiky Zuzana Čaputová udělila státní vyznamenání Řád Ľudovíta Štúra II. třídy.

Obsazení

Alexandra Borbély (HU/SK)
Nico Klimek (CZ)
Milan Ondřík (SK)
Alexander E. Fennon (GER)
Dénes Ujlaki (HU)
Lili Monori (HU)
József S. Kovács (HU)
Krištof Tobiás Zachar (SK)
Florentin Groll (AT)
Éva Bandor (SK/HU)
Táňa Pauhofová (SK)
László Mátray (HU)

Film vyrobili:

PubRes (SK)
Total HelpArt T.H.A. (CZ)
Campfilm (HU)
Rozhlas a televízia Slovenska (SK)
Miloslav Glac (DE)
Česká televize (CZ)

Vznik filmu podpořili:

EURIMAGES
Audiovizuálny fond
Fond na podporu kultúry národnostných menšín
Nadácia spoločnosti MOL
Státní fond na podporu kinematografie
Trnavský samosprávny kraj
Maďarský systém investičnej podpory

Pilot Film – distributor v ČR

Donská 168/19, 101 00, Praha, pilot-film.cz

Magic Box Slovakia – distributor v SR

Trenčianska 47, 821 09 Bratislava, magicbox.sk

REASON8 Films – mezinárodní zastoupení

19-21 Crawford St, #482, London, W1H 1PJ, UK, reason8films.com

Barbora Trojanová – tlačový servis

tel.: +420 777 86 11 14; e-mail: barbara.trojanova@gmail.com

REASON8